

Carcharodon carcharias (Linnaeus, 1758)

Λευκός καρχαρίας, Great White Shark

■ **Κατηγορία κινδύνου στην Ελλάδα:** Κινδυνεύον EN [A2bc+3bc+4bc]

■ **Κατηγορία κινδύνου διεθνής:** Τρωτό VU / **Στη Μεσόγειο:** Κινδυνεύον EN

Summary: The Great White Shark is a pelagic, oceanodromous, cosmopolitan, marine species. Its geographical distribution is almost global (Atlantic Ocean, Mediterranean Sea, Indian and Pacific Ocean), mainly in depths of 0-1,280 m. It is found both in coastal and offshore habitats of continental and insular shelves, but may also occur off oceanic islands, far from the land. It is also capable of migration across oceanic regions. Usually solitary or in pairs, it can also be found in feeding aggregations of 10 individuals or more. It is a voracious species and feeds on bony fishes, sharks, rays, seals, dolphins, whales and porpoises, sea birds, carrion, squid, octopuses and crabs. The Great White Shark is a threatened species because it has a very low reproductive potential (late maturity and small litter size) and it is highly vulnerable to fisheries, either as target or as bycatch. In Greece it is considered as Endangered.

Εξάπλωση, πληθυσμιακά στοιχεία και τάσεις: Ο λευκός καρχαρίας είναι κοσμοπολίτικο είδος και παρουσιάζει μια από τις ευρύτερες γεωγραφικές κατανομές. Απαντάται στον Ατλαντικό, στην Μεσόγειο, στον Ινδικό και στον Ειρηνικό οκεανό. Η παρουσία του είναι γνωστή σε όλες τις ελληνικές θάλασσες από καταγραφές τυχαίων συλλήψεων σε αλιευτικά εργαλεία και από επιθέσεις. Λόγω των βιολογικών του χαρακτηριστικών και της αλιείας, οι πληθυσμοί του είδους έχουν μειωθεί δραματικά τόσο σε παγκόσμια κλίμακα όσο και στη Μεσόγειο. Η πλικία ωρίμανσης για το συγκεκριμένο είδος είναι τα 15 έτη. Ο ελάχιστος χρόνος για το διπλασιασμό του είναι μεγαλύτερος από 14 έτη. Δεν είναι γνωστό το ποσοστό του πληθυσμού του λευκού καρχαρία που βρίσκεται στην Ελλάδα. Επίσης, δεν υπάρχουν στοιχεία για τις πληθυσμιακές τάσεις του είδους, ωστόσο οι καταγραφές της παρουσίας του τα τελευταία χρόνια στο Αιγαίο, στο Κρητικό και στο Ιόνιο πέλαγος είναι πολύ σπάνιες (Feretti *et al.* 2008, Megalofonou *et al.* 2005a).

ΤΟ ΚΟΚΚΙΝΟ ΒΙΒΑΙΟ ΤΩΝ
ΑΠΕΙΟΥΜΕΝΩΝ ΖΩΩΝ
ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

ΣΠΟΝΔΥΛΟΖΩΑ

50

Οικολογία: Ο λευκός καρχαρίας ζει ως επί το πλείστον σε παράκτιες περιοχές της νησιωτικής και της πεπειρωτικής υφαλοκρηπίδας. Ωστόσο, σύμφωνα με πορίσματα πρόσφατων ερευνών, επιδίδεται περιστασιακά και σε μεταναστεύσεις μεγάλων αποστάσεων, διασχίζοντας πολλές φορές ολόκληρους οκεανούς. Απαντάται κυρίως στην εύφωτη ζώνη, σε επιφανειακά ύδατα αλλά και κοντά στο βυθό. Είναι κορυφαίος θηρευτής στην τροφική αλυσίδα. Τρέφεται με οστεϊχθύες, καρχαρίες, ράγιες, φώκιες, δελφίνια, θαλασσοπούλια, μαλάκια και φάλαινες. Είναι μοναχικό είδος και δεν δημιουργεί αγέλες, αλλά απαντάται σε ζεύγη, καθώς και σε ομάδες των 10 ατόμων, προς αναζήτηση τροφής. Ο λευκός καρχαρίας είναι ωοζωοτόκο είδος. Η περίοδος κύπησης διαρκεί 11 μήνες. Τα πολύ δυνατά σαγόνια του αρχίζουν να αναπτύσσονται από τον πρώτο κιόλας μήνα. Τα έμβρυα επιδίδονται σε ένα είδος κανιβαλισμού, όπου τα δυνατότερα καταβροχθίζουν τα πιο αδύναμα (αδελφοφαγία). Σε κάθε γέννια γεννιούνται συνήθως 10 μικρά, το πολύ 14, που έχουν μήκος 120-150 εκ.

Απειλές: Ο λευκός καρχαρίας απειλείται σε μεγάλο βαθμό λόγω της χαμηλής αναπαραγωγικής του ικανότητας, η οποία οφείλεται στην αργή ωρίμανσή του και στον περιορισμένο αριθμό μικρών που γεννά. Επίσης, απειλείται από την εμπορική και ψυχαγωγική αλιεία. Τα πτερύγια, τα δόντια και τα σαγόνια του παρέχουν προϊόντα μεγάλης αξίας για το διεθνές εμπόριο. Το κρέας του χρησιμοποιείται για ανθρώπινη κατανάλωση, ενώ γίνεται εκκύλιση λαδιού από το συκώτι του για την παραγωγή βιταμίνων. Στις απειλές συμπεριλαμβάνεται επίσης και η αλιεία που στόχο έχει άλλα είδη.

Μέτρα διατήρησης που υπάρχουν: Το συγκεκριμένο είδος προστατεύεται σε μερικά μέρη της γεωγραφικής του κατανομής, όμως η αποτελεσματικότητα αυτής της προστασίας είναι αμφισβητήσιμη. Στην Ελλάδα υπάρχει νομοθεσία για την προστασία στο πλαίσιο διεθνών συμβάσεων. Το είδος περιλαμβάνεται στο παράρτημα I της Σύμβασης της Βόνης, στο παράρτημα III της Σύμβασης της Βέρνης, στο παράρτημα III του Πρωτοκόλλου για τις Ειδικές Προστατευόμενες Περιοχές και τη Βιολογική Ποικιλότητα στη Μεσόγειο της Σύμβασης της Βαρκελώνης, καθώς και στο παράρτημα II της Σύμβασης CITES.

Μέτρα διατήρησης που απαιτούνται: Απαιτούνται αυστηρά μέτρα προστασίας και εφαρμογή των διεθνών συμβάσεων που έχουν υιοθετηθεί σε όλες τις περιοχές εξαπλωσης του είδους. Επίσης, απαραίτητη είναι η συνεχής παρακολούθηση και μελέτη των πληθυσμών του είδους. Τέλος, αναγκαία είναι η πλατιά ενημέρωση των αλιεών, των εμπόρων αλλά και των αρμόδιων αρχών, ώστε να αναγνωρίζεται το είδος και να αποφεύγεται η σύλληψη και εμπορία του.